

Απόφαση 1481 / 2018 (Β1, ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ)

Αριθμός 1481/2018

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ ΤΟΥ ΑΡΕΙΟΥ ΠΑΓΟΥ

Β1' Πολιτικό Τμήμα

Συγκροτήθηκε από τους δικαστές, Χριστόφορο Κοσμίδη, προεδρεύοντα αρεοπαγίτη, Μαρία Νικολακέα, Αρετή Παπαδιά, Αντιγόνη Καραϊσκού - Παλόγου και Σοφία Τζουμερκιώτη, αρεοπαγίτες.

Συνήλθε σε δημόσια συνεδρίαση στο κατάστημά του, την 6η Φεβρουαρίου 2018, με την παρουσία και της γραμματέα Ελένης Τσιουρή, για να δικάσει την υπόθεση, μεταξύ:

Του αναιρεσειόντος: Νομικού προσώπου ιδιωτικού δικαίου με την επωνυμία "Επικοινωνιακό και Μορφωτικό Ίδρυμα της Εκκλησίας της Ελλάδος" και το διακριτικό τίτλο "Ραδιοφωνικός Σταθμός της Εκκλησίας της Ελλάδος", όπως εκπροσωπείται νόμιμα, που εδρεύει στην Αθήνα και παραστάθηκε δια του πληρεξουσίου δικηγόρου Γεωργίου Λουκέρη, ο οποίος κατέθεσε προτάσεις.

Της αναιρεσίβλητης: Θ. Α. του Χ., κατοίκου ..., που παραστάθηκε μετά του πληρεξουσίου δικηγόρου Ευαγγέλου Γεωργακόπουλου, ο οποίος κατέθεσε προτάσεις.

Η ένδικη διαφορά άρχισε με την από 13-6-2013 αγωγή της ήδη αναιρεσίβλητης, που κατατέθηκε στο Μονομελές Πρωτοδικείο Αθηνών. Εκδόθηκαν η 2811/2014 οριστική απόφαση του πρωτοβαθμίου δικαστηρίου και, κατόπιν ασκήσεως εφέσεως, η 2355/2016 απόφαση του Μονομελούς Εφετείου Αθηνών. Την αναίρεση της τελευταίας ζητεί το αναιρεσείον με την από 23-3-2017 αίτησή του.

Κατά τη συζήτηση της αίτησης αυτής, που εκφωνήθηκε με τη σειρά της από το πινάκιο, οι διάδικοι παραστάθηκαν, όπως σημειώνεται πιο πάνω.

Εισηγήτρια ορίσθηκε η αρεοπαγίτης, Αντιγόνη Καραϊσκού - Παλόγου.

Ο πληρεξούσιος του αναιρεσειόντος ζήτησε την παραδοχή της αίτησης, ο πληρεξούσιος της αναιρεσίβλητης την απόρριψή της, καθένας δε την καταδίκη του αντιδίκου μέρους στα δικαστικά έξοδα.

ΣΚΕΦΘΗΚΕ ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΟ ΝΟΜΟ

1. Από τις διατάξεις των άρθρων 656 ΑΚ, 1 και 5 παρ.1 του ν. 2112/1920, σε συνδυασμό προς τις διατάξεις των άρθρων 5 και 7 του ν. 3198/1955 προκύπτει ότι η καταγγελία της σύμβασης εξαρτημένης εργασίας αορίστου χρόνου έχει το χαρακτήρα μονομερούς, αναιτιώδους δικαιοπραξίας και χωρεί ελεύθερα, εκτός αν περιοριστεί με συμφωνία των μερών ή με διάταξη νόμου. Η άσκηση όμως του σχετικού δικαιώματος, είτε από τον εργοδότη είτε από τον εργαζόμενο, δεν είναι απερίοριστη και ανέλεγκτη, αλλ' υπόκειται στους περιορισμούς που προβλέπονται από τη διάταξη του άρθρου 281 ΑΚ, της οποίας η παράβαση επάγεται απόλυτη ακυρότητα της καταγγελίας, που θεωρείται σαν να μην έγινε, σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 174 και 180 ΑΚ. Στην περίπτωση αυτή ο καταγγέλλων

εργοδότης, που αρνείται να δεχτεί τις προσηκόντως προσφερόμενες υπηρεσίες του εργαζόμενου, καθίσταται υπερήμερος και υποχρεούται να καταβάλει σ' αυτόν το μισθό, κατά τα άρθρα 349, 350 και 656 ΑΚ. Η καταγγελία της σύμβασης εργασίας αντίκειται στη διάταξη του άρθρου 281 ΑΚ και είναι άκυρη, όταν γίνεται από διάθεση εκδίκησης ή από εχθρότητα του εργοδότη προς το μισθωτό, λόγω της συνδικαλιστικής του δράσης. Επί απολύσεως που αποδίδεται σε οικονομικοτεχνικούς λόγους, όπως μεταξύ άλλων είναι η αναδιοργάνωση των υπηρεσιών της επιχείρησης και η μείωση του προσωπικού για λόγους που επιβάλλονται από συγκεκριμένες οικονομικές συνθήκες, τις οποίες η επιχείρηση αντιμετωπίζει, η ορθότητα της απόφασης του εργοδότη να ανταπεξέλθει με απολύσεις στην οικονομική κρίση της επιχείρησης δεν ελέγχεται από τα δικαστήρια. Ελέγχεται, όμως, αφενός ο αιτιώδης σύνδεσμος ανάμεσα στην απόφασή του και στην καταγγελία της σύμβασης εργασίας συγκεκριμένου εργαζόμενου, ως έσχατο μέσον αντιμετώπισης των προβλημάτων της επιχείρησης και αφετέρου ο τρόπος επιλογής του εν λόγω εργαζόμενου προς απόλυση έναντι άλλων, που πρέπει να πραγματοποιείται βάσει των αντικειμενικών κριτηρίων του άρθρου 281 ΑΚ. Ειδικότερα, ο εργοδότης οφείλει κατά την επιλογή του απολυτέου μεταξύ εργαζομένων που ανήκουν στην ίδια κατηγορία και ειδικότητα και είναι του ίδιου επιπέδου, από απόψεως ικανότητας, προσόντων και απόδοσης, να λάβει υπόψη του και να συνεκτιμήσει τα κοινωνικά και οικονομικά κριτήρια της αρχαιότητας, της ηλικίας, της οικογενειακής και οικονομικής κατάστασης κάθε μισθωτού και της δυνατότητας εξεύρεσης από αυτόν άλλης εργασίας ή ακόμη να προτείνει στο μισθωτό που πρόκειται να απολύσει την απασχόλησή του σε άλλη θέση έστω και κατώτερη εκείνης που αυτός κατείχε, εφόσον βεβαίως υπάρχει τέτοια κενή θέση στην επιχείρηση και ο υπό απόλυση μισθωτός είναι κατάλληλος να εργασθεί σε αυτήν. Περαιτέρω, κατά τη διάταξη του άρθρου 5 παρ.3 του ν. 3198/1855, η καταγγελία της σύμβασης εργασίας αορίστου χρόνου θεωρείται έγκυρη εφόσον γίνει εγγράφως και καταβληθεί η οφειλόμενη αποζημίωση.

2. Στην προκειμένη περίπτωση, το εφετείο, όπως προκύπτει από την προσβαλλόμενη απόφασή του, δέχθηκε, μεταξύ των άλλων και τα παρακάτω, κρίσιμα για την έρευνα των λόγων αναίρεσης, πραγματικά περιστατικά: Ότι δυνάμει συμβάσεως εξαρτημένης εργασίας αορίστου χρόνου που καταρτίστηκε την 5-12-1990 μεταξύ της ενάγουσας και του εναγομένου ΝΠΙΔ, στη διαχείριση του οποίου υπάγεται ο Ραδιοφωνικός Σταθμός (Ρ/Σ) της Εκκλησίας της Ελλάδος, το τελευταίο προσέλαβε την ενάγουσα, η οποία είναι πτυχιούχος Τμήματος Κοινωνιολογίας του Παντείου Πανεπιστημίου Αθηνών, έχοντας υπηρετήσει στο παρελθόν στη δημόσια εκπαίδευση, ως ρεπόρτερ - δημοσιογράφο ΜΜΕ στον νεοϊδρυθέντα (τότε) ως άνω Ρ/Σ, στην έδρα του εναγομένου που βρίσκεται στο Μέγαρο της Ιεράς Συνόδου της Εκκλησίας της Ελλάδος, υπό την επίβλεψη του εκάστοτε διευθυντή του Ρ/Σ. Ότι αντικείμενο της εργασίας της ενάγουσας από το έτος 1999 έως το χρόνο απόλυσής της (περί του οποίου βλ. στη συνέχεια) ήταν η προετοιμασία και ευθύνη ειδήσεων της ραδιοφωνικής ζώνης του Σαββατοκύριακου, με συμβατικό ωράριο εργασίας από 08:00 έως 21:00 κάθε Σάββατο και Κυριακή. Ότι η ενάγουσα δεν κατείχε θέση αρχισυντάκτριας στη ζώνη του Σαββατοκύριακου (που ισχυρίστηκε), για την οποία απαιτείτο να προηγηθεί η έκδοση σχετικής απόφασης του Ρ/Σ, που δεν εκδόθηκε. Ότι η αρχισυνταξία των ειδήσεων εν γένει είχε ανατεθεί από 1-5-2010 στο Δ. Κ. και από 19-9-2011 στην Α. Χ.. Ότι η ενάγουσα ελάμβανε μικτές αποδοχές που το 2013, τελευταίο έτος απασχόλησής της, ανέρχονταν μηνιαίως στο ποσό των 2.860 ευρώ. Ότι με βάση τις αποδοχές αυτές υπολογίστηκε και της καταβλήθηκε η αναλογούσα αποζημίωση ύψους 52.040 ευρώ. Ότι ο Ρ/Σ της Εκκλησίας της Ελλάδος, κατά το χρόνο καταγγελίας της σύμβασης εργασίας της ενάγουσας, την 15-3-2013, απασχολούσε συνολικά 40 υπαλλήλους και συγκεκριμένα 12 δημοσιογράφους, 6 ηχολήπτες,

2 τεχνικούς ήχου, 2 χειριστές διαδικτύου, 7 διοικητικούς υπαλλήλους, 2 υπαλλήλους λογιστηρίου, μια καθαρίστρια, 4 θυρωρούς ασφαλείας και 4 ιερωμένους με συναφείς ειδικότητες. Ότι το ετήσιο συνολικό κόστος του ανωτέρω προσωπικού κατά το έτος 2012 ανήλθε σε ποσό 1.256.732 ευρώ, το συνολικό κόστος λειτουργίας του σταθμού κατά το ίδιο έτος ανήλθε σε ποσό 1.522.729 ευρώ και τα συνολικά έσοδα του Ρ/Σ ανήλθαν κατά το έτος 2012 σε ποσό 1.158.671 ευρώ. Ότι υπήρξε έλλειμμα ύφους 364.057 ευρώ, κατάσταση όχι παροδική, καθότι η πτωτική πορεία των οικονομικών του Ρ/Σ, που είχε αρχίσει να διαφαίνεται από το 2010, συνεχίστηκε συνεχώς επιδεινούμενη και τα επόμενα έτη. Ότι οι προσπάθειες της Διαρκούς Ιεράς Συνόδου της Εκκλησίας της Ελλάδος (ΔΙΣ) για περικοπή από το 2010 και εντεύθεν των εξόδων, μέσω επιχειρησιακής ΣΣΕ με το προσωπικό του Ρ/Σ, η οποία θα υπερίσχυε των κλαδικών και ομοιοεπαγγελματικών ΣΣΕ, για μείωση των μισθών, δεν βρήκαν ανταπόκριση από την πλευρά των εργαζομένων. Ότι προ του κινδύνου παύσης των εργασιών του Ρ/Σ, είκοσι τρεις εργαζόμενοι (ήτοι το 64% αυτών) συμφώνησαν για μείωση αποδοχών μέχρι και 43% στον καθαρό μισθό, με όριο τα 900 ευρώ μηνιαίως και υπέγραψαν τροποποιητικές ατομικές συμβάσεις, παραμένοντες στις θέσεις εργασίας τους. Ότι άλλοι δεκατρείς εργαζόμενοι, εκ των οποίων 6 ηχολήπτες, 2 τεχνικοί - ηλεκτρονικοί, 2 διοικητικοί υπάλληλοι και 3 δημοσιογράφοι δεν αποδέχθηκαν την υπογραφή τροποποιητικών συμβάσεων με κατώτερες αποδοχές. Ότι σε συνάντηση των τελευταίων, μεταξύ των οποίων και η ενάγουσα, με εξουσιοδοτημένο εκπρόσωπο της ΔΙΣ προς εξεύρεση κοινά αποδεκτής λύσης, η τελευταία επέμεινε να παραμείνει στη θέση της με ίδιες αποδοχές. Ότι επακολούθησε η απόλυση της ενάγουσας, η οποία έγινε καθαρά για οικονομοτεχνικούς λόγους και ως προσπάθεια μείωσης του μισθολογικού κόστους λειτουργίας του Ρ/Σ προς αντιμετώπιση οικονομικών προβλημάτων και εξασφάλιση της βιωσιμότητάς του. Ότι η καταγγελία της συμβάσεως αβασίμως αποδίδεται σε λόγους εμπάθειας και εκδίκησης προς την ενάγουσα, μετά την άρνησή της να δεχθεί μειώσεις των αποδοχών της. Ότι έπειτα από την απόλυση της ενάγουσας (15-3-2013) παρέμειναν στον Ρ/Σ τέσσερις (4) συγκρίσιμοι εργαζόμενοι δημοσιογράφοι, ήτοι (α) Ε. Α., ετών 35, άγαμος, με ημερομηνία πρόσληψης 1-11-2003, (β) ο Α. Γ., ετών 39, έγγαμος, με ημερομηνία πρόσληψης 1-10-1999, (γ) Σ. Κ., ετών 48, έγγαμη, με ημερομηνία πρόσληψης 1-4-2004 και (δ) Κ. Μ., ετών 35, έγγαμος, με ημερομηνία πρόσληψης 15-3-2005. Ότι η ενάγουσα κατά το χρόνο της απόλυσης ήταν 47 ετών, άγαμη, αλλά με αυξημένες οικογενειακές ανάγκες, διότι ήταν επιφορτισμένη με τη φροντίδα αμφοτέρων των ασθενών γονέων της, δεν διέθετε ιδιόκτητη κατοικία, επιβαρυνόταν με μίσθωμα στέγασης και, πέραν των εισοδημάτων εκ της εργασίας της, στερείτο περιουσίας και εσόδων από οποιαδήποτε άλλη πηγή. Ότι από τους πιο πάνω εργαζόμενους δημοσιογράφους ο μεν (α) συγκρίσιμος ήταν άγαμος, μικρότερος σε ηλικία από την ενάγουσα και κατά πολύ νεότερος αυτής ως προς την αρχαιότητα, από δε τους λοιπούς τρεις συγκρίσιμους, που ήσαν έγγαμοι, οι (β) και (δ) ήσαν μικρότεροι σε ηλικία από την ενάγουσα και η (γ) συνομήλικη αυτής, ενώ όλοι ήσαν κατά πολύ νεώτεροι ως προς την υπηρεσιακή αρχαιότητα. Ότι, με τα δεδομένα αυτά, η ενάγουσα υπερείχε των ως άνω συναδέλφων της ως προς την αρχαιότητα και την ηλικία και είχε περισσότερα οικονομικά βάρη. Ότι επιπλέον η ως άνω αρχαιότητά της (23 ετών) σε αντίθεση με αυτήν των συγκρινόμενων (που είχαν προϋπηρεσία 10, 14, 9 και 8 ετών, αντίστοιχα) θεμελιώνει και ενισχύει "το δικαίωμα στη θέση εργασίας, στην προστασία και διαφύλαξη του οποίου, ως μέσου βιοπορισμού και αναπτύξεως της επαγγελματικής και προσωπικής υποστάσεως του μισθωτού, στοχεύουν τόσο οι νομοθετικοί όσο οι νομολογιακοί περιορισμοί της καταγγελίας". Ότι η απόδοση της ενάγουσας στην εργασία ήταν άκρως ικανοποιητική, με αποτέλεσμα να απασχολείται υπό του εναγομένου στην ίδια θέση συνεχώς από το έτος 1999 έως και την απόλυσή της (ήτοι, επί 14 έτη), στο πρόγραμμα ειδήσεων και σε εκπομπές εκκλησιαστικού περιεχομένου κατά τις

ημέρες Σάββατο και Κυριακή, κατά τις οποίες ήταν αυξημένη η ακροαματικότητα του Ρ/Σ, ήτοι σε έργο που χρειαζόταν εμπειρία, αυξημένη ικανότητα, απόδοση και επιμέλεια, προσόντα που διέθετε η ενάγουσα, γι' αυτό και είχε διατηρηθεί σ' αυτό έως την απόλυσή της. Ότι, επίσης, η ενάγουσα ουδέποτε αρνήθηκε την υπηρεσία που της ανέθεσε το εναγόμενο και ουδέποτε απουσίασε αδικαιολόγητα από την εργασία της. Ότι δεν επέδειξε δυσαρέσκεια ή άρνηση να απασχολείται το Σάββατο και Κυριακή καθ' όλη τη διάρκεια της ως άνω, πολύχρονης απασχόλησής της, σε αντίθεση με τους λοιπούς δημοσιογράφους του Ρ/Σ, οι οποίοι, μετά την απόλυσή της δήλωσαν ότι δεν θέλουν να συνεχίσουν την εκ περιτροπής άσκηση των καθηκόντων που είχαν αναλάβει για τα Σαββατοκύριακα. Ότι αναφορικά με τις μηνιαίες αποδοχές της ενάγουσας (2.860 ευρώ) σε σχέση με εκείνες των συγκρινόμενων συναδέλφων της, οι οποίοι ελάμβαναν αντιστοίχως ποσό 1.697 ευρώ, 1.921 ευρώ, 2.081 ευρώ και 1.601 ευρώ, η διαφορά προκύπτει κυρίως λόγω του επιδόματος πολυετίας, ενώ όλοι ανήκουν στην ίδια κατηγορία και βαθμίδα (ως δημοσιογράφοι), συνεπώς είναι συγκρίσιμοι με την ενάγουσα. Σύμφωνα με τις ως άνω παραδοχές, το Μονομελές Εφετείο Αθηνών έκρινε ότι η απόλυση της ενάγουσας δεν έγινε με αντικειμενικά κριτήρια και όπως επιβάλλει η καλή πίστη και τα χρηστά ήθη, καθόσον η εναγομένη έπρεπε, συνεκτιμώντας τα προαναφερόμενα υπηρεσιακά (αρχαιότητα, εμπειρία και απόδοση) και κοινωνικά (οικογενειακή και οικονομική κατάσταση) κριτήρια υπό τις ιδιαίτερες για την ενάγουσα περιστάσεις, η οποία είχε την ίδια υπηρεσιακή απόδοση προς την απόδοση των διατηρηθέντων συναδέλφων της, να καταλήξει στην επιλογή προς απόλυση αντ' αυτής ενός εκ των τεσσάρων ως άνω εργαζομένων, για τους οποίους το μέτρο θα ήταν λιγότερο επαχθές και η εξεύρεση νέας εργασίας, ενόψει και της ηλικίας τους, ευχερέστερη. Και ότι, συνακόλουθα, η καταγγελία της συμβάσεως εργασίας της ενάγουσας έγινε κατά προφανή υπέρβαση των ορίων της καλής πίστεως και των συναλλακτικών ηθών (ΑΚ 281), με αποτέλεσμα την ακυρότητα αυτής και την εντεύθεν υπερημερία του εναγομένου ως προς την αποδοχή των υπηρεσιών της ενάγουσας, η οποία και δικαιούται μισθούς υπερημερίας. Κατόπιν αυτών, το εφετείο απέρριψε την έφεση του εναγομένου, εκεί εκκαλούντος και ήδη αναιρεσειόντος κατά της τότε εκκαλουμένης 2811/2014 απόφασης του πρωτοβάθμιου δικαστηρίου, με την οποία είχε γίνει δεκτή η ένδικη αγωγή της ενάγουσας, εκεί εφεσίβλητης και ήδη αναιρεσίβλητης.

3. Κρίνοντας έτσι το Μονομελές Εφετείο και δεχόμενο ότι η ως άνω απόλυση της ενάγουσας είχε γίνει μεν για οικονομοτεχνικούς λόγους, αλλά χωρίς να ληφθούν υπόψη τα ως άνω κοινωνικοοικονομικά κριτήρια και, συνεπώς, κατά προφανή υπέρβαση των ορίων της καλής πίστεως και των συναλλακτικών ηθών, παραβίασε την ουσιαστικού δικαίου διάταξη του άρθρου 281 ΑΚ, αφ' ενός ευθέως, διότι για τη διατήρηση εργαζόμενου στην υπηρεσία αρκέσθηκε στην όμοια υπηρεσιακή απόδοση του απολυθέντος προς την απόδοση των διατηρηθέντων και αφ' ετέρου εκ πλαγίου, με ανεπαρκείς και αντιφατικές αιτιολογίες κατά την από άποψη κοινωνικών και οικονομικών κριτηρίων σύγκριση μεταξύ του απολυθέντος και των διατηρηθέντων συναδέλφων του. Ειδικότερα: Α) Ενώ αναφέρει ότι η απόδοση της ενάγουσας στην εργασία της ήταν ικανοποιητική και ότι επιτελούσε έργο που απαιτούσε εμπειρία, αυξημένη ικανότητα, απόδοση και επιμέλεια, δεν διαλαμβάνει ουδεμία παραδοχή ως προς τις εργασίες με τις οποίες ασχολούντο οι προς σύγκριση συνάδελφοί της, καθώς και την υπηρεσιακή απόδοσή τους. Β) Ενώ αναφέρει τα προσόντα της ενάγουσας και δη ότι είναι απόφοιτος ΑΕΙ και έχει υπηρετήσει στη δημόσια εκπαίδευση, δεν διαλαμβάνει ουδεμία παραδοχή ως προς τα τυπικά προσόντα εκπαίδευσης και προϋπηρεσίας των συγκρινόμενων δημοσιογράφων. Γ) Ενώ αναφέρει ότι η ενάγουσα, αν και άγαμη, είχε αυξημένες οικογενειακές υποχρεώσεις, διότι ήταν επιφορτισμένη με τη φροντίδα των γονέων της, δεν διαλαμβάνει ουδεμία παραδοχή ως προς τις αντίστοιχες υποχρεώσεις των συγκρινόμενων,

δοθέντος ότι δέχεται ως προς αυτούς, πλην ενός, την ιδιότητα του εγγάμου. Και Δ) ενώ αναφέρει ότι η ενάγουσα δεν διέθετε ούτε ιδιόκτητη κατοικία ούτε άλλη περιουσία, δεν διαλαμβάνει ουδεμία παραδοχή ως προς τους συγκρινόμενους περί αυτού. Επίσης, αν και δέχεται ότι η απόλυση της ενάγουσας έγινε λόγω της κακής οικονομικής κατάστασης του εναγομένου, δεν αιτιολογεί επαρκώς γιατί θα έπρεπε να απολυθεί κάποιος από τους συγκρινόμενους υπαλλήλους, αφού αυτοί λάμβαναν σαφώς κατώτερες αποδοχές από εκείνη. Τέλος, δεν διευκρινίζει εάν οι συγκρινόμενοι δημοσιογράφοι ήσαν αυτοί που είχαν αρνηθεί τη συμβατική μείωση των αποδοχών τους, όπως και η ενάγουσα ή αν συγκαταλέγονταν μεταξύ εκείνων, οι οποίοι είχαν δεχθεί τη μείωση και τους οποίους ευλόγως το εναγόμενο όφειλε να διατηρήσει στην υπηρεσία του. Επομένως, οι πρώτος και δεύτερος από τους λόγους της αίτησης, κατά το μέρος που επισημαίνονται οι ως άνω ελλείψεις και αποδίδονται στην προσβαλλόμενη απόφαση οι αναιρετικές πλημμέλειες του άρθρου 559 αρ.1 και 19 ΚΠολΔ, είναι βάσιμοι.

4. Από τις διατάξεις των άρθρων 269 (που ίσχυε ακόμη κατά τη συζήτηση της υπόθεσης στο εφετείο), 527 αρ.3 και 529 ΚΠολΔ, σε συνδυασμό με τη διάταξη του άρθρου 442 ΑΚ, συνάγεται ότι στη δευτεροβάθμια δίκη επιτρέπεται κατ' εξαίρεση η προβολή για πρώτη φορά πραγματικών ισχυρισμών που αποτελούν ενστάσεις ή αντενστάσεις, εφόσον μπορούν να προταθούν παραδεκτά σε κάθε στάση της δίκης, όπως είναι η ένσταση του συμψηφισμού, αν η ανταπαίτηση αποδεικνύεται άμεσα (ΑΚ 442). Η προβολή της ένστασης αυτής μπορεί να γίνει από τον εναγόμενο, ως εκκαλούντα, με τη μορφή κύριου ή πρόσθετου λόγου έφεσης (ΑΠ 1765/2002). Από δε τη διάταξη του άρθρου 441 ΑΚ συνάγεται ότι η περί συμψηφισμού δήλωση δεν υποβάλλεται σε συγκεκριμένο τύπο, πρέπει, όμως, να εκφράζει τη σαφή και οριστική θέληση του δηλούντος προς συμψηφισμό των αμοιβαίων απαιτήσεων, υπό την προϋπόθεση ότι συντρέχουν οι όροι του άρθρου 440 ΑΚ. Κατά την περί συμψηφισμού δήλωση δεν απαιτείται να γίνεται οπωσδήποτε χρήση της λέξης "συμψηφισμός", αλλά αρκεί το να συνάγεται η σχετική βούληση έστω και έμμεσα, από το περιεχόμενο της δήλωσης του οφειλέτη (ΑΠ 479/2016, ΑΠ 1281/2014).

5. Στην προκειμένη περίπτωση, με το δεύτερο λόγο της αίτησης κατά το με τα στοιχεία 2.4 μέρος του, το εναγόμενο προσάπτει στην προσβαλλόμενη απόφαση την πλημμέλεια ότι το εφετείο εσφαλμένα απέρριψε ως απαράδεκτο τον επικουρικός προβληθέντα για πρώτη φορά ενώπιον αυτού ισχυρισμό του περί συμψηφισμού ανταπαίτησής του από την καταβληθείσα στην ενάγουσα αποζημίωση λόγω καταγγελίας της συμβάσεως εργασίας, με την αιτιολογία ότι δεν αποδεικνυόταν παραγρήμα η ανταπαίτησή του αυτή. Από την επισκόπηση των διαδικαστικών εγγράφων προκύπτει ότι, πράγματι, το εφετείο απέρριψε ως απαράδεκτη την εν λόγω ένσταση συμψηφισμού. Προκύπτει περαιτέρω, όμως, ότι στη σελ. 21 των προτάσεων της εναγομένης ενώπιον του εφετείου αυτή ομολογεί ότι της είχε καταβληθεί από το εναγόμενο ως αποζημίωση απολύσεως το ποσό των 52.040 ευρώ. Ως εκ τούτου, ο ισχυρισμός του τελευταίου περί καταβολής στην ενάγουσα του ποσού αυτού αποδεικνυόταν με δική της δικαστική ομολογία, το γεγονός δε αυτό αποτελεί παραδοχή της προσβαλλομένης απόφασης, η οποία στην αρχή του τετάρτου φύλλου της, όπου παρατίθενται τα αποδειχθέντα περιστατικά, αναφέρει "Με βάση τις αποδοχές αυτές υπολογίστηκε και της καταβλήθηκε (στην ενάγουσα) η αναλογούσα αποζημίωση ύψους 52.040 ευρώ, απορριπτομένου του αντιθέτου ισχυρισμού αυτής περί ακυρότητας της γενομένης καταγγελίας, λόγω καταβολής μειωμένης αποζημίωσης απόλυσης ως κατ' ουσίαν αβασίμου". Επομένως, το Μονομελές Εφετείο παρά τον νόμο απέρριψε ως απαράδεκτη την ένσταση συμψηφισμού και ο εξεταζόμενος λόγος της αίτησης, με τον οποίο επισημαίνεται το σφάλμα αυτό και, αληθώς,

αποδίδεται στην προσβαλλόμενη απόφαση η αναιρετική πλημμέλεια του άρθρου 559 αρ.14 ΚΠολΔ, είναι βάσιμος.

6. Σύμφωνα με τις σκέψεις αυτές, πρέπει να αναιρεθεί η προσβαλλόμενη απόφαση και να παραπεμφθεί η υπόθεση προς περαιτέρω εκδίκαση στο ίδιο δικαστήριο, το οποίο μπορεί να συγκροτηθεί από άλλο δικαστή (ΚΠολΔ 580 παρ.3). Η έρευνα των υπολοίπων λόγων της αίτησης αποβαίνει περιττή. Τέλος, πρέπει να καταδικασθεί η αναιρεσίβλητη, ως ηττημένη, στα δικαστικά έξοδα του αναιρεσείοντος, που κατέθεσε προτάσεις, σύμφωνα με το νόμιμο και βάσιμο αίτημα αυτού (ΚΠολΔ 176, 183 και 191 παρ.2).

ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΛΟΓΟΥΣ ΑΥΤΟΥΣ

Αναιρεί την 2355/2016 απόφαση του Μονομελούς Εφετείου Αθηνών, κατά τα διαλαμβανόμενα στο σκεπτικό της παρούσας κεφάλαια.

Παραπέμπει την υπόθεση κατά το αναιρεθέν μέρος προς περαιτέρω εκδίκαση στο ίδιο δικαστήριο, συγκροτούμενο από άλλο δικαστή. -Και

Καταδικάζει την αναιρεσίβλητη στην πληρωμή δύο χιλιάδων τριακοσίων (2.300) ευρώ, για τα δικαστικά έξοδα του αναιρεσείοντος.

Κρίθηκε, αποφασίσθηκε στην Αθήνα, την 25η Ιουνίου 2018.

Ο ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ

Η ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ

Δημοσιεύθηκε σε έκτακτη, δημόσια συνεδρίαση στο ακροατήριό του, στην Αθήνα, την 15η Οκτωβρίου 2018.

Η ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΥΣΑ

Η ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ